

Czwartek, 4 października 2018 r.

P8_TA(2018)0375

Pogorszenie się sytuacji w zakresie wolności mediów na Białorusi, w szczególności sprawa Karty'97

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 4 października 2018 r. w sprawie pogorszenia się sytuacji w zakresie wolności mediów na Białorusi, w szczególności w sprawie Karty '97 (2018/2861(RSP))

(2020/C 11/04)

Parlament Europejski,

- uwzględniając swoje wcześniejsze rezolucje w sprawie Białorusi,
 - uwzględniając Powszechną deklarację praw człowieka i wszystkie konwencje o prawach człowieka, których stroną jest Białoruś,
 - uwzględniając art. 135 ust. 5 i art. 123 ust. 4 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że w lutym 2016 r. UE zniosła większość środków ograniczających wobec białoruskich urzędników i osób prawnych, w geście dobrej woli zmierzającym do podjęcia polityki zaangażowania zachęcającej Białoruś do przestrzegania praw człowieka oraz zasad demokracji i praworządności;
- B. mając na uwadze, że UE wielokrotnie podkreślała, że postęp w stosunkach między UE a Białorusią możliwy jest tylko wtedy, gdy będą one opierać się na zaufaniu oraz na wartościach demokratycznych, praworządności i wolnościach podstawowych;
- C. mając na uwadze, że obecna polityka Białorusi narusza te wartości, a tym samym uniemożliwia UE zaoferowanie Białorusi szerszego uczestnictwa w Partnerstwie Wschodnim i bliższych stosunków czy też podpisanie priorytetów partnerstwa między UE a Białorusią;
- D. mając na uwadze, że sytuacja w zakresie wolności mediów i wolności słowa na Białorusi nadal się pogarsza, o czym świadczy dotkliwe nękanie niezależnych portali informacyjnych i dziennikarzy, np. w „sprawie BielTA”;
- E. mając na uwadze, że władze białoruskie zainicjowały niedawno akcję masowego nękania i zastraszania dziennikarzy przez policję;
- F. mając na uwadze, że jak donoszą Reporterzy bez Granic, w 2017 r. aresztowano ponad 100 dziennikarzy, zwykle w związku z relacjonowaniem protestów opozycji; mając na uwadze, że nękanie dziennikarzy, którzy pracują jako freelancerzy dla mediów niezależnych z siedzibami za granicą osiągnęło bezprecedensową skalę, przy czym dziennikarze ci nie mogą otrzymać akredytacji;
- G. mając na uwadze, że czołowy niezależny portal informacyjny Karta „97 (charter97.org), który koncentruje się na prawach człowieka i działalności opozycji, a którego nazwa pochodzi od „Karty ” 97” – deklaracji z 1997 r. zawierającej apel o demokrację na Białorusi i podpisanej przez dziennikarzy, polityków opozycji i obrońców praw człowieka – musiał przenieść siedzibę do Warszawy, gdzie działa od 2011 r., po tym, jak władze białoruskie wielokrotnie go blokowały, policja przeprowadziła dwa naloty na jego biura, a w tym samym roku skonfiskowano należący do niego sprzęt;
- H. mając na uwadze, że 24 stycznia 2018 r. dostęp do portalu Karta „97 został zablokowany na Białorusi na czas nieokreślony, bez procesu sądowego i pod niejasnymi zarzutami „zagrożeń dla interesu narodowego”; mając na uwadze, że według redaktor naczelnej Karty '97 Natalii Radziny w ciągu miesiąca po zablokowaniu portalu Karta '97 liczba jego użytkowników z Białorusi spadła o 70 %;
- I. mając na uwadze, że N. Radzinie grożono śmiercią;
- J. mając na uwadze, że 16 kwietnia 2018 r. dostęp do portalu Karta '97 został zablokowany również przez władze rosyjskie na terytorium Federacji Rosyjskiej;
- K. mając na uwadze, że we wrześniu 2010 r. inicjatora Karty „97 Aleha Biabienina znaleziono powieszzonego w jego domu niedaleko Mińska; mając na uwadze, że urodzony na Białorusi Paweł Szaramiet, który był rzecznikiem organizacji stojącej za Kartą '97, zginął w lipcu 2016 r. w stolicy Ukrainy Kijowie po wybuchu bomby podłożonej w samochodzie;

Czwartek, 4 października 2018 r.

- L. mając na uwadze, że na początku sierpnia 2018 r. władze białoruskie dokonały przeszukań w niektórych redakcjach niezależnych mediów białoruskich, tj. najpierw Tut.by, a następnie BielaPAN, realty.by, Biełaruskaja Nawuka oraz Kultura; mając na uwadze, że naloty te doprowadziły do aresztowań i zatrzymań dziennikarzy, w tym redaktor naczelnej Tut.by, pod zarzutem nielegalnego dostępu do informacji podawanych w internecie przez państwową agencją informacyjną BiełTA oraz wykorzystywania tych informacji;
- M. mając na uwadze, że 7 sierpnia 2018 r. białoruska komisja śledcza wszczęła postępowanie karne na podstawie art. 349 ust. 2 kodeksu karnego, przewidującego karę do dwóch lat pozbawienia wolności (nielegalny dostęp do informacji cyfrowych umotywowany interesem osobistym, powodujący znaczne szkody), przeciwko dziennikarzom i redaktorom szeregu mediów internetowych oraz aresztowała 18 dziennikarzy, z których 7 zatrzymano na trzy dni jako podejrzanych; mając na uwadze, że odnotowano przypadki nacisków na dziennikarzy i ich rodziny oraz zmuszania ich do współpracy ze służbami wywiadowczymi i policją;
- N. mając na uwadze, że ostatnie zmiany w ustawie o środkach masowego przekazu, przyjęte w czerwcu 2018 r., rozciągają kontrolę rządową na media internetowe; mając na uwadze, że zmiany, które wejdą w życie 1 grudnia 2018 r., stworzą dalsze przeszkody biurokratyczne utrudniające rejestrowanie stron internetowych jako oficjalnych mediów internetowych;
- O. mając na uwadze, że strony internetowe, które nie zostaną zarejestrowane pomimo nowych przepisów lub które nie spełnią nowych kryteriów, nie otrzymają akredytacji od instytucji rządowych, co stanowi dalszą cenzurę prasy; mając na uwadze, że zarówno zarejestrowane, jak i niezarejestrowane media internetowe będą też zobowiązane do rejestrowania nazwisk osób zamieszczających komentarze; mając na uwadze, że właściciele zarejestrowanych mediów internetowych będą ponosić odpowiedzialność prawną za treść takich komentarzy;
- P. mając na uwadze, że nowe przepisy będą wymagały, by autorzy wszystkich wpisów i komentarzy na forach internetowych byli identyfikowani oraz by właściciele stron internetowych moderowali takie komentarze;
- Q. mając na uwadze, że specjalny sprawozdawca ONZ ds. sytuacji w zakresie praw człowieka na Białorusi Miklós Haraszti oraz przedstawiciel OBWE ds. wolności mediów Harlem Désir wyrazili opinię, że te zmiany prawne w niedopuszczalny sposób ograniczają wolność słowa i dostęp do informacji;
- R. mając na uwadze, że w 2017 r. Białoruś zajęła 155. miejsce w opracowanym przez Reporterów bez Granic światowym rankingu wolności prasy, w którym corocznie ocenia się poziom wolności prasy w 180 państwach;
- S. mając na uwadze, że od początku 2018 r. dziennikarze białoruscy, których prawo do gromadzenia, przechowywania i upowszechniania informacji gwarantuje konstytucja, ponad 70 razy karani byli za nieautoryzowaną współpracę z zagranicznymi mediami grzywnami na kwotę łącznie ponad 60 000 BYN; mając na uwadze, że art. 22.9 kodeksu wykroczeń administracyjnych stał się poręcznym instrumentem nękania niezależnych dziennikarzy i mediów, takich jak telewizja Bielsat, której programy od 2011 r. nadawane są z Polski;
- T. mając na uwadze, że Białoruś pozostaje jedynym krajem w Europie, w którym wciąż wykonuje się karę śmierci;
- U. mając na uwadze, że niektóre grupy osób są poddawane na Białorusi szykanom w postaci bezprawnego przetrzymywania i arbitralnego zatrzymania, odmowy należytej opieki i kontaktu z rodziną po zatrzymaniu, sterowanej przez państwo przemocy fizycznej i psychicznej, prześladowań i wyroków wydawanych na podstawie nikłych lub sfalszowanych dowodów, nieproporcjonalnych kar finansowych, sankcji administracyjnych i innych form represji ze strony władz białoruskich; mając na uwadze, że do tych grup osób należą więźniowie polityczni (zwłaszcza Michaił Zamczużny i Dymitryj Palienka), znani członkowie opozycji, obrońcy praw człowieka, organizacje społeczeństwa obywatelskiego, działacze organizacji ochrony środowiska, organizacji pozarządowych i społeczeństwa obywatelskiego, niezależni blogerzy, dziennikarze i redaktorzy, pokojowi demonstranci reprezentujący różne środowiska, a zwłaszcza działacze niezależnych związków zawodowych (przede wszystkim Hienadź Fiadynicz i Ihlar Komlik);
1. stanowczo potępia uporczywe zatrzymywanie i nękanie dziennikarzy i niezależnych mediów na Białorusi; wzywa władze do zaprzestania prześladowań sądowych, zastraszania i gróźb kierowanych pod adresem dziennikarzy i niezależnych mediów oraz do umożliwienia swobodnej działalności portalom informacyjnym;
 2. za niedopuszczalne uważa zablokowanie w styczniu 2018 r. portalu informacyjnego Karta '97 przez władze białoruskie; ponownie apeluje do władz Białorusi o natychmiastowe i bezwarunkowe zniesienie blokady na internetowy dostęp do tego portalu informacyjnego na Białorusi;

Czwartek, 4 października 2018 r.

3. zdecydowanie potępia nowelizację ustawy medialnej skutkującą zaostrzeniem kontroli nad internetem; ponownie daje wyraz poważnym obawom co do pogarszającej się sytuacji niezależnych i opozycyjnych portali i mediów oraz dziennikarzy na Białorusi;
4. jest zdania, że niezależne media nie stanowią zagrożenia dla władz, wręcz przeciwnie, są raczej ważnym elementem mechanizmów kontroli i równowagi, a więc powinny być traktowane przez rząd jako potencjalnie krytyczny partner, a nie jako wroga siła;
5. ubolewa, że Białoruś nadal prowadzi represyjną i niedemokratyczną politykę wobec dziennikarzy, prawników, działaczy politycznych, obrońców praw człowieka, podmiotów społeczeństwa obywatelskiego, związków zawodowych i innych organizacji, które postrzegane są jako zagrożenie dla politycznego establishmentu; podkreśla, że represje tego rodzaju uniemożliwiają bliższe stosunki z UE i szerszy udział w Partnerstwie Wschodnim;
6. ponownie wzywa władze białoruskie do większego szacunku dla zasad demokratycznych, praworządności, praw człowieka i podstawowych swobód, w tym do respektowania wiernego i bezstronnego dziennikarstwa, zgodnie z Powszechną deklaracją praw człowieka oraz międzynarodowymi i regionalnymi instrumentami praw człowieka ratyfikowanymi przez Białoruś;
7. wzywa instytucje UE do silnego podkreślenia w priorytetach partnerstwa między UE a Białorusią roli niezależnych mediów, wolności słowa i wolności zgromadzeń; wzywa Europejską Służbę Działań Zewnętrznych (ESDZ) i państwa członkowskie do zadbania, aby unijne programy pomocowe i inne formy współpracy dwustronnej, w tym pomoc finansowa, były zawsze uzależnione od wyraźnych i wymiernych postępów na drodze ku demokratyzacji i otwarciu, w tym kompleksowej reformy ordynacji wyborczej i pełnego poszanowania wolności mediów;
8. wzywa ESDZ i Komisję, aby w dalszym ciągu udzielały wsparcia organizacjom społeczeństwa obywatelskiego na Białorusi i za granicą; podkreśla w tym kontekście potrzebę wspierania wszelkich niezależnych źródeł informacji dla społeczeństwa białoruskiego, w tym mediów nadających w języku białoruskim, również z zagranicy, takich jak Karta '97 i telewizja Bielsat;
9. wzywa wiceprzewodniczącą Komisji / wysoką przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa do ścisłego monitorowania sytuacji w zakresie wolności mediów na Białorusi, we współpracy ze stałym sprawozdawcą Organizacji Narodów Zjednoczonych ds. Białorusi;
10. wzywa władze białoruskie do umożliwienia organizacjom politycznym i publicznym pełnego i swobodnego funkcjonowania oraz do uchylecia art. 193/1 kodeksu karnego, który ogranicza wolność zgromadzeń i pokojowego zrzeszania się;
11. stanowczo apeluje o bezwarunkowe i natychmiastowe uwolnienie więźniów politycznych Michaiła Żamczużnego i Dymitryja Palienki oraz o pełną rehabilitację wszystkich byłych więźniów politycznych; wzywa władze, by bez przeszkód zezwalały wszystkim niezależnym związkom zawodowym na pełnienie prawnie uzasadnionej i centralnej roli w społeczeństwie obywatelskim; ubolewa nad tym, że 24 sierpnia 2018 r. skazano Hienadzia Fiadynicza i Ihara Komlika, działaczy niezależnego związku zawodowego REP, na cztery lata ograniczenia wolności;
12. wyraża uznanie dla działalności aktualnego specjalnego sprawozdawcy ONZ ds. sytuacji w zakresie praw człowieka na Białorusi Miklósa Harasztiego, oraz zwraca uwagę jego następczyni Anaïs Marin na różnorodne nadużycia ze strony władz, ograniczanie indywidualnych i zbiorowych swobód i represjonowanie społeczeństwa obywatelskiego, niezależnych związków zawodowych i mediów, na co wyraźnie wskazywał M. Harashti w swoich raportach;
13. wzywa w związku z tym władze białoruskie do bezzwłocznego uznania mandatu specjalnego sprawozdawcy ONZ ds. sytuacji w zakresie praw człowieka na Białorusi, a Komisję, Europejski Bank Inwestycyjny i Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju do uzależnienia udzielania Białorusi jakiegokolwiek dalszej pomocy finansowej lub technicznej od wyżej wymienionych okoliczności, przy jednoczesnym zachowaniu możliwości bezpośredniego finansowania przez UE społeczeństwa obywatelskiego na Białorusi;
14. ponownie wyraża zaniepokojenie budową elektrowni jądrowej w Ostrowcu; przyjmuje do wiadomości raport o testach wytrzymałościowych i zalecenia opublikowane 3 lipca 2018 r. oraz żąda, aby wdrożenie zaleceń sporządzonych w wyniku testów wytrzymałościowych stało się warunkiem dalszej współpracy między UE i Białorusią, a zwłaszcza podpisania priorytetów partnerstwa między UE a Białorusią;
15. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, wiceprzewodniczącej Komisji / wysokiej przedstawiciel Unii ds. zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, rządowi i parlamentom państw członkowskich oraz prezydentowi i rządowi Białorusi.